

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Ex cognit[us] ap[osto]lo p[er]missus e[st] loq[ui] p[re]sidi. ca. cv.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

falsa opinio, que increpuit de te. Et statuerunt de eius consensu vt iudeis ad fidem conuersis non prohiberet observatio legalium, dum taxat ne ponerent spem in eis. Et distingue quattuor synodos i primitiua ecclesia hierosolymis celebratas. Primam de substituto ne matthee loco iude Secundam de electione, vii, diaconorum, Tertia de legalibus qua statutum est conuersis ad fidem ex gentibus non esse imponendum onus legalium, quando ascenderunt paulus et barnabas de antiochia in hierusalem. Quartam de qua hic agitur, qua statutum est non prohiberi iud eos a legalibus obseruantijs, dummodo non ponerent spem in eis.

Quilatus est paulus a preside ad clamorem iudeorum.

Capitulum. CIII.

Postera die puri

ficatus paulus cum quattuor viris intravit templum cum eis, et obtulit oblationem suam sicut alij, Consummatis autem septem diebus iudei qui venerunt de asia persecutes paulum cum vidissent eum in templo, quia viderant trophimum ephesium deambulantem cum eo per civitatem, putaverunt quod introduxisset eum in templum hominem scilicet gentilem, et concitauerunt omnem populum contra eum, et intecerunt manus in eum, dicentes, viri israelite adiuuate. Hic enim est homo qui contra populum et legem et locum istum predicat vbius terrarum, et insuper gentes inducit in templum, et contaminauerunt locum sanctum. Comota est ergo vniuersa ciuitas et facta est dissensio populi. Et apprehendentes paulum traxerunt extra templum et clauerunt ianuas ne fugeret in templum, et querentibus eum occidere nunciatum est tribuno cohortis scilicet claudius lisse qui missus fuerat a Felice preside. Et cum assumptis militibus et centurionibus occurrisset videtes eum desierunt percutere paulum, Et apprehendit paulum, et iussit eum ligari catenis duabus, donec de causa eius cognouisset. Et cum non posset audire pre tumultu, iussit eum duci in castra scilicet in turrim regiam, Et cum venisset ad gradum, forte ad gradum templi vel ad gradum domus proprie, portabatur paulus a militibus propter imperium populi, sequebatur enim omnis populus clamans, Tolle eum, ad mortem scilicet. Et cum indu-

ceretur paulus in castra, aie tribuno. Lectus mihi loqui aliquid ad te, Ad quem tribunus. Profer grecam linguam, Aie, Non, Locutus est enim tribunus grece ne iudei intelligerent. Numquid tu es egyptius ille qui ante hos dies tumulatum concitauit, et inde eduxit secum in desertum quattuor milia virorum sicariorum. Iosephus dicit quod cum pluribus milibus, et potuit primo venire cum paucioribus postea habere plura,

De egyptio qui populum seducebat,

Capitulum. CIII.

Egyptius iste per

artem magicam sibi comparauerat nomen prophete, et congregatis triginta milibus iudeorum eduxit eos per desertum usque ad montem oliueti, volens inuere in hierusalem vt eam caperet. Sed occurrens ei Felix preses cum multis milibus armatorum fugauit eum cum paucis, et alios occidit. Respondens paulus tribuno ait, Homo sum iudeus non egyptius, a tharso cilicie non ignote ciuitatis municipis. Non est natus tamen in tharso sed in oppido galilee nomine giscallo, Quo capto a romanis translatus est tharsum cum parentibus, et ibi educatus. Unde ab educatione se dicit tharsensem, licet in giscallo fuerit natus, sicut christus nazarenus dicit, licet in bethleem sit natus, Non est educatus in tharso sed in municipijs adiacentibus ciuitati, vnde non vocat se ciuem sed municipem a municipio et territorio ciuitatis in quo natus est. Dicuntur autem municipia vicina rura ciuitatis, que munera debita vel tributa soluant ciuitati,

Quilatus a populo permissus est loqui presidi,

Capitulum. CV.

Insequentibus

aut magis declarat quare se dixerit paulus ciuem romanum, et est summa, quia pater suus per obsequiorum diligentiam sibi comparauerat gratiam romanorum et donatus est ab eis romana libertate, vt putaretur ciuis romanus ipse et heredes sui, et sic iure hereditario habebat paulus ciuitatem romanam hereditario, Rogo ergo te mitte me loqui ad populum, Et permissus cepit loqui hebraice, Quod audientes magis

Actuum apostolorum

prestitit eis silentium. Viri fratres ego sum homo hebreus natus in tbarso cilicie. nutritus in hac ciuitate secundum pedes gamalielis: et ab eo eruditus. et fui emulatoz legis sicut et vos et persecutor sum christianos. Cuius rei testis est mihi princeps sacerdotum a quo accepi litteras in damasco. ut si quis tibi inuentus christianos: vincos perducerem in hierusalem. Postea persecutus est quomodo percussit eum dominus cecitate in via. quomodo conuersus es et baptizatus ab anania. quomodo post multum circuitus de damasco rediisti in hierusalem. Et dum oraret in templo factus es in extasi. et vidisti et audisti christum dicentem sibi. Festina et eri velociter de hierusalem quia non recipient testimonium tuum de me. Ad quem ipse respondit. Domine ipsi sciunt quia persequebar sectatores nominis christiani. et in eius lapidatione stephani custodieram vestimenta lapidatorum. quod debet eis sufficere hoc exemplum conuersationis mee. Et dominus ad eum. Vade quoniam iam ad nationes mittam te loquere. quasi diceret. Hec propter hoc credet tibi iudei. ideo mittam te ad gentes que tamen loco quam animo a iudeis sunt longe.

¶ Paulus ciuem romanum se fecit.

Capitulum. CVI.

In quo usque ad

hoc verbum in silentio audissent eum iudei. audito quod destinatus esset gentibus. unanimiter vociferati sunt proiecentes vestimenta sua. et puluerem facientes in aera per magnitudine tristitie. quasi furor exprimeret dicentes tribuno. Tolle de terra hominem huiusmodi. Non est enim fas eum audire. Et iussit eum tribunus induci in castra in turrim secundam illam que dicebatur antonia. et agrippiam. et ce di flagellis et torqueri. ut ita non occideret eum tormentis eius satiati. Et cum astrinxissent eum loris dicit paulus astanti centurioni. Licet vobis flagellare hominem romanum idem natum. id est de nullo reatu ordine iudicario conuictum. Quo audito accessit centurio ad tribunum dicens. Quid acturus es. Hic homo ciuis romanus est. Et accedens tribunus ad paulum quaesivit ab eo an romanus esset. Et confessus est. Et ait tribunus. Ego multa summa pecunie hac ciuitate emi. Ego inquit paulus in ea natus sum. quia pater meus ut paratum est

antequam gigneret eum. comparata sibi gratia romanorum: ciuitate romanorum donatus est ab eis in se et in heredibus suis. Et statim discesserunt inde qui erant eum torturi quia timuit ut tribunus audiret quod esset ciuis romanus.

De scilicet oratione iudeos ex industria pauli.

Capitulum. CVII.

Postero autem die

¶ volens scire diligentius causas accusationis pauli soluit eum et iussit conuenire sacerdotes ad consilium. Et perducens paulum statuit eum inter eos: et cepit paulus palam loqui consilio. Viri fratres inquit. ego omni conscientia bona conuersatus sum apud deum usque in hodiernum diem. Et statim princeps sacerdotum ananias precepit astantibus ut percuterent os eius quasi impudenter gloriaris. Ad quem paulus. Percutet te deus paries dealbare. quod dicitur. Vindicabit in te deus operata. quia cum sedens super cathedram moysi quasi finem legis videris iudicare. et iudicas contra leges. quia cum me reputes blasphemum non me iudicas legis ordine. qui precipit blasphemum extra castra educi: et educum ab omni populo lapidari. Vel forte perbetavit paulus de abolitione sacerdotum iudeorum dicens. Percutet te deus. quod dicitur. Destructus te deus et sacerdotum tuum. sacerdotum. i. iudeorum. Tunc qui astantes dixerunt. Summum sacerdotem dei maledicis: Tunc paulus ait. Nesciebam fratres principem esse sacerdotum. reuera si hoc scire: et essem. Scriptum est enim. Principem populi tui non maledices. Vel quasi mystice ait se nescire. id est sacerdotum iudeorum reprobatum esse. quia licet nouerit hunc non esse vere principem sacerdotum: tamen temperate respondet. instruens alios ut modestius se haberent erga priores suos. Tunc timens paulus imperum iudeorum excogitauit quomodo moueret scilicet in inter eos. Et cum presentes essent pharisaei et saducei: coram omnibus professus est se esse de secta phariseorum. ut ita conciliaret sibi animos eorum. et eorum beneficium euaderet manus aliorum. Et cum professus esset. facta est dissensio magna inter phariseos et saduceos.

¶ Dominus confortauit paulum.

Capitulum. CVIII.

Perurgentes qui

et daz phariseorum. pugnabant pro paulo

R 4